

Sygn. akt I ACa 399/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 lipca 2016 roku

Sąd Apelacyjny w Szczecinie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSA Danuta Jezierska
Sędziowie:	SA Wiesława Kaźmierska SO del. Leon Miroszewski (spr.)
Protokolant:	sekr.sądowy Magdalena Stachera

po rozpoznaniu w dniu 21 lipca 2016 roku na rozprawie w Szczecinie

sprawy z powództwa R. K.

przeciwko (...) spółce akcyjnej w W.

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie

z dnia 16 marca 2016 roku, sygn. akt I C 152/16

I. zmienia zaskarżony wyrok w punktach drugim i trzecim w ten sposób, że:

1. pozbawia wykonalności bankowy tytuł egzekucyjny numer (...)wystawiony dnia 27 kwietnia 2010 roku przez (...) Bank spółkę akcyjną w W., zaopatrzony w klauzulę wykonalności postanowieniem Sądu Rejonowego w Stargardzie Szczecińskim z dnia 14 września 2010 roku w sprawie o sygnaturze akt I Co 5187/10 - w części obejmującej kwotę 1.135.542 (jeden milion sto trzydzieści pięć tysięcy pięćset czterdzieści dwa) złote wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 22 maja 2010 roku,

2. oddala powództwo w pozostałej części,

3. nakazuje pobrać od pozwanego (...) spółki akcyjnej w W. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Szczecinie kwotę 56.778 (pięćdziesiąt sześć tysięcy siedemset siedemdziesiąt osiem) złotych tytułem opłaty od pozwu, od której powódka była zwolniona,

4. zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 14.400 (czternaście tysięcy czterysta) złotych tytułem kosztów procesu;

II. oddala apelację w pozostałej części;

III. nakazuje pobrać od pozwanego (...) spółki akcyjnej w W. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Szczecinie kwotę 56.778 (pięćdziesiąt sześć tysięcy siedemset siedemdziesiąt osiem) złotych tytułem opłaty od apelacji, od której powódka była zwolniona;

IV. zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 10.800 (dziesięć tysięcy osiemset) złotych tytułem kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Wiesława Kaźmierska Danuta Jeziarska Leon Miroszewski

Sygnatura akt I ACa 399/16

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 16 marca 2016 roku Sąd Okręgowy w Szczecinie, po rozpoznaniu sprawy z pozwu R. K. wniesionego w dniu 9 lutego 2016 roku o przeciwko pozwanemu (...) spółce akcyjnej z siedzibą w W. o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego w postaci bankowego tytułu egzekucyjnego numer (...), wystawionego dnia 27 kwietnia 2010 roku przez (...) Bank spółkę akcyjną z siedzibą w W., zaopatrzonego w klauzulę wykonalności postanowieniem Sądu Rejonowego w Stargardzie Szczecińskim z dnia 14 września 2010 roku, sygnatura akt I Co 5187/10 oraz zasądzenia zwrotu kosztów procesu, w punkcie I. pozbawił wykonalności wyżej wymieniony tytuł w części obejmującej odsetki ustawowe od kwoty 1.159.751,62 złotych za okres od dnia 27 kwietnia do 21 maja 2010 roku, w punkcie II. oddalił powództwo w pozostałej części, w punkcie III. zasądził od powódki na rzecz pozwanego kwotę 14.417 złotych tytułem kosztów procesu.

Sąd pierwszej instancji ustalił, że powódka, wraz z T. K., M. K. (1) i C. K. poręczyła wekslowo wystawiony przez (...) spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w L. weksel in blanco, zaopatrzony w deklarację wekslową, będący jednym z zabezpieczeń kredytu odnawialnego złotowego zaciągniętego przez wystawcę w dniu 30 września 2005 roku w (...) Banku spółce akcyjnej z siedzibą w W., w wysokości 1.000.000 złotych z terminem spłaty do dnia 23 listopada 2006 roku, podwyższonego następnie do kwoty 1.200.000 złotych z terminem spłaty zadłużenia do dnia 29 sierpnia 2008 roku.

Zgodnie z treścią wzmiankowanej deklaracji wekslowej Bank miał prawo wypełnić weksel w każdym czasie w wypadku niedotrzymania terminów płatności rat kredytu na sumę równowartości w złotych, odpowiadającą zaległemu zadłużeniu wraz z należnymi odsetkami i innymi kosztami oraz opatrzyć ten weksel klauzulą „bez protestu” i datą płatności według swego uznania, zawiadamiając jedynie listem poleconym o zamiarze wypełnienia weksla przynajmniej siedem dni przed terminem płatności. Poręczyciele wekslowi, w tym powódka, wyrazili zgodę na treść powyższej deklaracji, jednocześnie oświadczając, że poręczają osobiście i solidarnie za zobowiązania istniejące i mogące powstać w przyszłości z tytułu kredytu udzielonego przez (...) Bank spółkę akcyjną firmie (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w L. na podstawie umowy nr (...) z dnia 30 września 2005 roku wraz z późniejszymi zmianami.

W dniu 30 stycznia 2008 roku powódka złożyła w formie pisemnej oświadczenie o dobrowolnym poddaniu się egzekucji, w którym upoważniła (...) Bank spółkę akcyjną w W. do wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego do kwoty 1.300.000 złotych na wypadek niewywiązania się przez nią z zobowiązań z tytułu udzielonego przez nią poręczenia wekslowego za zobowiązania (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w L. wynikające z wymienionej wyżej umowy kredytowej.

(...) Bank Spółka Akcyjna z siedzibą w W. w piśmie z dnia 5 maja 2010 roku zawiadomiła spółkę (...) oraz powódkę oraz pozostałych poręczycieli, że w związku z niespłaceniem kredytu zamierza wypełnić weksel złożony tytułem zabezpieczenia na sumę wekslową wynoszącą 1.159.751,62 złotych i obejmującą: kapitał wymagalny w kwocie 853.242,96 złotych; odsetki od kapitału wymagalnego naliczone za okres od dnia 29 sierpnia 2008 roku do dnia 26 kwietnia 2010 roku łącznie w kwocie 306508,66 złotych, a nadto do wpisania jako terminu płatności 21 maja 2010 roku i miejsca płatności (...) Bank Spółka Akcyjna Oddział Korporacyjny S. w S. ul. (...), (...)-(...) S.”.

Bank ten wypełnił weksel poręczony przez powódkę w ten sposób, że miejsce wystawienia weksla wpisano (...), jako datę wystawienia weksla wpisano „30 stycznia 2008 roku”, jako sumę wekslową wpisano: „1.159.751,62 zł”, jako termin płatności wpisano „21 maja 2010 roku”. Nadto wpisano klauzulę „bez protestu” i oznaczono weksel jako „sola”. Zaznaczono, że weksel jest na zlecenie (...) Bank Spółka Akcyjna a jako miejsce płatności wpisano (...) Bank (...).

(...) Bank spółka akcyjna z siedzibą w W. w dniu 27 kwietnia 2010 roku wystawiła bankowy tytuł egzekucyjny numer (...), w którym stwierdzono, że powódka jest zobowiązana zapłacić (...) Bank spółce akcyjnej kwotę 1.159.751,62 złotych oraz ustawowe odsetki od wymienionej kwoty od dnia 27 kwietnia 2010 roku do dnia zapłaty łącznie, zaś kwota ta wynika z niespłacenia przez dłużnika należności wynikającej z czynności wekslowej polegającej na poręczeniu weksla in blanco stanowiącego zabezpieczenie kredytu udzielonego przez wymieniony bank (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w L. na podstawie umowy nr (...) z dnia 30 września 2005 roku wraz z późniejszymi zmianami. Wskazano, że suma wekslowa wynosi 1.159.751,62 złotych i obejmuje: kapitał wymagalny w kwocie 853.242,96 złotych oraz odsetki od kapitału wymagalnego naliczone za okres od dnia 29 sierpnia 2008 roku do dnia 26 kwietnia 2010 roku łącznie w kwocie 306508,66 złotych. W wymienionym bankowym tytule egzekucyjnym stwierdzono, że zobowiązania dłużnika są w dniu wystawienia tytułu wymagalne i na rzecz (...) Bank Spółki Akcyjnej będzie prowadzona egzekucja.

Wymieniony Bank pismem z dnia 24 sierpnia 2010 roku złożył do Sądu Rejonowego w Stargardzie Szczecińskim wniosek o nadanie klauzuli wykonalności opisanemu wyżej bankowemu tytułowi egzekucyjnemu. Postanowieniem Sądu Rejonowego w Stargardzie Szczecińskim z dnia 14 września 2010 roku w sprawie o sygn. akt I Co 5187/10 nadano klauzulę wykonalności temu bankowemu tytułowi egzekucyjnemu z ograniczeniem odpowiedzialności dłużnika do kwoty 1.300.000 złotych.

Na podstawie tego tytułu wykonawczego (...) Bank S.A. złożył do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Stargardzie Szczecińskim M. K. (2) wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego przeciwko powódce. Postępowanie egzekucyjne zostało wszczęte pod sygnaturą akt Km 6202/12 o czym w piśmie z dnia 12 września 2012 roku zawiadomiono powódkę. Następnie sprawę tę – po połączeniu z innymi postępowaniami egzekucyjnymi – prowadzono pod sygnaturą akt Km 2563/12.

W piśmie z dnia 29 stycznia 2016 roku powódka R. K. wezwała pozwanego (...) Spółkę Akcyjną z siedzibą w W. (następcę prawnego (...) Bank spółki akcyjnej) do wycofania wniosku o wszczęcie egzekucji w terminie 3 dni od doręczenia wezwania pod rygorem wystąpienia na drogę postępowania sądowego w celu pozbawienia wykonalności wydanego wobec niej bankowego tytułu egzekucyjnego. Pismem z dnia 16 lutego 2016 roku pozwany złożył wniosek o umorzenie postępowań egzekucyjnych w stosunku do powódki, J. K. oraz T. K., na skutek czego Komornik w dniu 24 lutego 2016 roku wydał prawomocne postanowienie, w którym umorzył postępowanie egzekucyjne w stosunku do wymienionych dłużników, w tym powódki, ustalił opłatę egzekucyjną na kwotę 32517,23 złotych, powiększoną o VAT w kwocie 7478,96 złotych, którą obciążył w całości dłużników. Komornik następnie zwrócił pozwanemu bankowi, jako wierzycielowi, wymieniony wyżej tytuł wykonawczy, odnotowując na nim, że wyegzekwowano na jego podstawie i przekazano wierzycielowi kwotę 191.271,31 złotych, w tym na poczet spłaty zaliczki na wydatki kwotę 23.153,08 złotych, na poczet spłaty zaliczki na opłatę stałą kwotę 59,49 złotych, zaś na poczet kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu egzekucyjnym kwotę 3600 złotych.

Tak ustalony stan faktyczny Sąd Okręgowy uznał za bezsporny w podstawowych elementach, zaś w pozostałym zakresie dla jego ustalenia wystarczające było oparcie się na zawnioskowanych przez strony dowodach z dokumentów, których autentyczność i wiarygodność nie była kwestionowana przez żadną ze stron i nie budziła wątpliwości.

Dokonując oceny prawnej Sąd Okręgowy uznał, że podstawę prawną żądania pozwu stanowi art. 840 § 1 k.p.c. Powołując się na doktrynę i judykaturę Sąd ten stwierdził, że powództwo opozycyjne z art. 840 może być wytoczone dopiero po nadaniu tytułowi egzekucyjnemu klauzuli wykonalności, nawet jeżeli nie doszło jeszcze do wszczęcia egzekucji, dłużnik zaś traci prawo do wytoczenia takiego powództwa z chwilą wyegzekwowania przez wierzyciela świadczenia objętego tytułem wykonawczym, co nie odbiera mu możliwości poszukiwania sądowej ochrony jego praw w odrębnym postępowaniu. W niniejszej sprawie doszło do wyegzekwowania części świadczenia objętego wymienionym w pozwie bankowym tytułem egzekucyjnym. Po odliczeniu kosztów egzekucyjnych wierzycielowi przekazano kwotę 164458,74 złotych, która została zaliczona przez wierzyciela na poczet zadłużenia z tytułu należności głównej.

Sąd Okręgowy ocenił, że jest to rozwiązanie dla powódki najbardziej korzystne, toteż nie ma ona obecnie interesu prawnego w domaganiu się pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego w zakresie wynikającego z tego tytułu zobowiązania do zapłaty kwoty 164.458,74 złotych i z tego względu – bez potrzeby badania w tym zakresie zarzutów strony powodowej – powództwo w tej części podlegało oddaleniu jako bezzasadne.

Dalej Sąd pierwszej instancji stwierdził, że powódka ma interes prawny w dochodzeniu roszczenia o pozbawienie wykonalności bankowego tytułu egzekucyjnego w tej części, w jakiej nie doszło do wyegzekwowania stwierdzonego nim zobowiązania powódki, czego nie zmienia umorzenie postępowania egzekucyjnego na wniosek pozwanego, albowiem nadal pozostaje on wierzycielem w znaczeniu materialnym i dysponuje oryginałem tytułu wykonawczego, który może posłużyć do ponownego wszczęcia egzekucji przeciwko powódce.

Odnosząc się zatem do argumentacji pozwu i zauważając, że zobowiązanie stwierdzone bankowym tytułem egzekucyjnym nie było wymagalne w dacie wystawienia tego tytułu, Sąd Okręgowy stwierdził, że żądanie pozwu należy oceniać w kontekście przepisu art. 840 § 1 pkt. 1 k.p.c., albowiem strona powodowa zaprzeczyła istnieniu zdarzenia, na których oparto wydanie klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu. Zgodnie z przepisami zawartymi art. 96 i art. 97 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe (w brzmieniu obowiązującym do dnia 26 listopada 2015 roku), na podstawie ksiąg banków lub innych dokumentów związanych z dokonywaniem czynności bankowych banki mogły wystawiać bankowe tytuły egzekucyjne, przy czym bankowy tytuł egzekucyjny mógł być podstawą egzekucji prowadzonej według przepisów Kodeksu postępowania cywilnego po nadaniu mu przez sąd klauzuli wykonalności wyłącznie przeciwko osobie, która bezpośrednio z bankiem dokonywała czynności bankowej albo jest dłużnikiem banku z tytułu zabezpieczenia wierzytelności banku wynikającej z czynności bankowej i złożyła pisemne oświadczenie o poddaniu się egzekucji oraz gdy roszczenie objęte tytułem wynika bezpośrednio z tej czynności bankowej lub jej zabezpieczenia, przy czym w bankowym tytule egzekucyjnym należało oznaczyć bank, który go wystawił i na rzecz którego egzekucja ma być prowadzona, dłużnika zobowiązanego do zapłaty, wysokość zobowiązań dłużnika wraz z odsetkami i terminami ich płatności, datę wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego, jak również oznaczenie czynności bankowej, z której wynikają dochodzone roszczenia, oraz wzmiankę o wymagalności dochodzonego roszczenia. Biorąc pod uwagę powyższe Sąd Okręgowy stwierdził, że bankowy tytuł egzekucyjny mógł wystawiony tylko wówczas, gdy bankowi przysługiwała wymagalna wierzytelność wynikająca bezpośrednio z czynności bankowej lub jej zabezpieczenia przeciwko dłużnikowi, który złożył oświadczenie o poddaniu się egzekucji na podstawie bankowego tytułu egzekucyjnego.

Rozważając, czy po stronie powódki powstało zobowiązanie wobec pozwanego Banku, uzasadniające wystawienie bankowego tytułu egzekucyjnego, Sąd Okręgowy odniósł się do regulacji ustawy Prawo wekslowe. Stwierdził, że weksel poręczony przez powódkę był wekslem własnym, spełniającym warunki ważności określone w art. 101 powołanej ustawy. Zauważył, że zgodnie z art. 104 Prawa wekslowego odpowiedzialność wystawcy weksla jest taka sama jak akceptanta weksla trasowanego, natomiast co do tej odpowiedzialności, zgodnie z art. 28 powołanej ustawy akceptant zobowiązuje się do zapłaty weksla w terminie płatności, a w razie braku zapłaty służy posiadaczowi weksla

przeciwko niemu bezpośrednio roszczenie z weksla o wszystko, czego można żądać na podstawie art. 48 i art. 49 Prawa wekslowego, a więc między innymi odsetek w wysokości sześciu od sta, a przy wekslach wystawionych i płatnych w Polsce, odsetek ustawowych od dnia płatności. Z kolei stosownie do dyspozycji art. 30 Prawa wekslowego zapłatę weksla można zabezpieczyć poręczeniem wekslowym co do całości sumy wekslowym lub co do jej części, a gdy poręczenie nastąpi, to poręczyciel wekslowy odpowiada tak samo, jak ten, za kogo poręczył (art. 32 Prawa wekslowego), natomiast zgodnie z art. 47 zdanie pierwsze Prawa wekslowego - kto weksel wystawił, przyjął, indosował lub zań poręczył, odpowiada wobec posiadacza solidarnie (powołane przepisy dotyczące weksla trasowanego mają odpowiednie zastosowanie, na mocy art. 103 powołanej ustawy, do weksla własnego).

Ponieważ poza sporem było to, że pozwany bank wypełnił wskazany wyżej weksel i przedstawił go do zapłaty wystawcy weksla, zawiadamiając o tym poręczycieli wekslowych, to na podstawie weksla z dnia 30 stycznia 2008 roku pozwanemu jako remitentowi przysługuje roszczenie w stosunku do powódki, jako poręczycielowi wekslowemu, o zapłatę zarówno sumy wekslowej, jak i odsetek ustawowych od tej kwoty, od następnego dnia po upływie płatności weksla, który został oznaczony w wekslu na dzień 21 maja 2010 roku.

Sąd Okręgowy podkreślił, że zobowiązanie wekslowe ma charakter abstrakcyjny, a więc jest oderwane od swej przyczyny prawnej, stanowiącej gospodarczą przyczynę wystawienia weksla. Innymi słowy - brak, nieważność lub inna wadliwość stosunku kauzalnego nie mają wpływu na ważność zobowiązania wekslowego. Nie ma wpływu w tym zakresie także okoliczność, że nie został osiągnięty cel, dla którego wystawiono weksel. Z tego względu posiadacz weksla nie musi wykazywać podstawy gospodarczej zobowiązania wekslowego ani tego, że ta podstawa w ogóle istniała. Kto dochodzi zapłaty jako wierzyciel wekslowy, musi tylko przedłożyć dokument weksla, na który się powołuje, i wykazać swą tożsamość z osobą remitenta. Mimo to abstrakcyjność zobowiązania wekslowego zostaje złagodzona we wzajemnych stosunkach pomiędzy wystawcą a pierwszym wierzycielem wekslowym, a przez to dopuszczalne jest podnoszenie przez dłużnika wekslowego wszelkich zarzutów, także zarzutów osobistych w rozumieniu art. 17 Prawa wekslowego. Dopuszczenie zarzutów dotyczących stosunku podstawowego, mimo ujmowania czynności prawnych rodzących zobowiązania wekslowe jako czynności abstrakcyjnych, ma uzasadnienie w tym, że konstrukcja czynności prawnej abstrakcyjnej nie pozbawia doniosłości prawnej wadliwości istniejących w zakresie stosunku podstawowego. Nie łączy ona wprawdzie z nimi nieważności czynności prawnej przysparzającej, zakłada jednak, w razie ich wystąpienia, zwrot uzyskanego przysporzenia jako bezpodstawnego wzbogacenia (nienależnego świadczenia). Oprócz tego formułowana jest reguła, zgodnie z którą wierzyciel wekslowy nie może mieć wobec swego bezpośredniego kontrahenta więcej praw niż to wynika ze stosunku podstawowego. Powyższe dotyczy zwłaszcza weksli gwarancyjnych, a taki charakter mają z reguły weksle in blanco.

Sąd Okręgowy zauważył, że ponieważ weksel wskazany w pozwie miał charakter weksla niezupełnego w rozumieniu art. 10 Prawa wekslowego, to wystawca takiego weksla może w stosunku do posiadacza weksla będącego remitentem wekslowym podnieść zarzut wypełnienia weksla niezgodnie z porozumieniem pomiędzy wystawcą weksla a remitentem weksla. Zdaniem tego Sądu możliwość podniesienia tego rodzaju zarzutów przysługuje także poręczycielom wekslowym, natomiast ciężar dowodu okoliczności wyłączających odpowiedzialność wekslową wystawcy weksla spoczywa w takim przypadku na dłużniku, jako osobie, która wywodzi z tego faktu skutki prawne.

Odnosząc się do zasadniczego zarzutu powódki, a więc zarzutu braku wymagalności jej zobowiązania w dacie wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego, Sąd Okręgowy przyznał, że zarzut ten nie mógł być podnoszony w postępowaniu o nadanie klauzuli wykonalności, albowiem postępowanie klauzulowe nie ma charakteru postępowania rozpoznawczego, w którym sąd bada zasadność roszczenia powoda, lecz ma jedynie na celu sprawdzenie formalnych przesłanek nadania klauzuli wykonalności, co dotyczy również bankowego tytułu egzekucyjnego. Nadając więc nadając klauzulę wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu sąd stwierdza, że wystawiony przez bank tytuł nadaje się do realizacji w drodze egzekucji.

Sąd pierwszej instancji przyznał, że zarzut nieistnienia lub braku wymagalności zobowiązania dłużnika stwierdzonego w bankowym tytule egzekucyjnym mógł być badany jedynie w postępowaniu rozpoznawczym, zainicjowanym właśnie w drodze powództwa przeciwegzekucyjnego. Z tego względu Sąd ten poddał merytorycznej ocenie zarzut powódki

dotyczący braku wymagalności jej zobowiązania stwierdzonego bankowym tytułem egzekucyjnym objętym żądaniem pozwu.

W ocenie tego Sądu - biorąc pod uwagę, że odpowiedzialność powódki wynikała z poręczenia weksla – uznać trzeba, że roszczenie banku jako wierzyciela wekslowego stało się wymagalne dopiero w dniu płatności weksla, który został oznaczony w treści weksla poprzez podanie konkretnego terminu, czyli daty 21 maja 2010 roku, a tym samym że powódka ma rację co do tego, że w dacie wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego, to jest w dniu 27 kwietnia 2010 roku, zobowiązanie powódki nie było jeszcze wymagalne i w tym zakresie bankowy tytuł egzekucyjny zawierał wzmiankę o wymagalności roszczenia banku w sposób niezgodny z rzeczywistym stanem prawnym.

Dalej Sąd Okręgowy stwierdził, że z drugiej strony poza sporem pozostaje, że roszczenie pozwanego banku o zapłatę sumy wekslowej stało się wymagalne jeszcze przed złożeniem wniosku o nadanie klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu, a to oznacza, że w dniu wydania postanowienia o nadaniu klauzuli wykonalności istniało wymagalne zobowiązanie powódki do zapłaty kwoty 1.159.751,62 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od wyżej wymienionej kwoty od dnia 22 maja 2010 roku do dnia zapłaty łącznie - wynikające z czynności wekslowej polegającej na poręczeniu weksla in blanco stanowiącego zabezpieczenie kredytu udzielonego przez (...) Bank S.A. kredytobiorcy (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w L. na podstawie umowy nr (...) z dnia 30 września 2005 roku wraz z późniejszymi zmianami. Sąd Okręgowy dodał, że zobowiązanie to, w tej części, w której nie doszło do wyegzekwowania świadczenia, istniało i było wymagalne także w dniu zamknięcia rozprawy w niniejszym procesie.

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy uznał, że kwestionowany co do wykonalności przez powódkę tytuł wykonawczy stwierdzał niezgodnie z prawdą istnienie zobowiązania powódki wyłącznie w zakresie odsetek ustawowych liczonych od kwoty 1159751,62 złotych za okres od 27 kwietnia 2010 roku do 21 maja 2010 roku i tylko w tym zakresie powództwo o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego zasługiwało na uwzględnienie. Stwierdził, że za takim stanowiskiem przemawia okoliczność, że samo wystawienie bankowego tytułu egzekucyjnego na podstawie art. 96–98 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku – Prawo bankowe nie uprawniało banku do prowadzenia egzekucji. Dopiero po nadaniu bankowemu tytułowi egzekucyjnemu klauzuli wykonalności ten tytuł egzekucyjny stawał się tytułem wykonawczym, na podstawie którego mogła być prowadzona egzekucja przeciwko dłużnikowi.

Według Sądu pierwszej instancji, biorąc pod uwagę, że art. 840 § 1 pkt. 1 k.p.c. określający podstawę żądania pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub części odwołuje się do „zdarzeń, na których oparto wydanie klauzuli wykonalności”, uzasadniony jest wniosek, że sam ustawodawca uznaje za decydujący w tym zakresie stan istniejący w dacie nadania klauzuli wykonalności. Z tego względu gdyby nawet - jak w badanej sprawie - bankowy tytuł egzekucyjny niezgodnie z prawdą stwierdzał, że roszczenie banku w chwili wystawienia tego tytułu jest wymagalne, to brak byłoby podstaw do pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego w postaci bankowego tytułu egzekucyjnego zaopatrzonego w klauzulę wykonalności, jeżeli w dacie wydania postanowienia o nadaniu klauzuli wykonalności roszczenie banku było już wymagalne.

Sąd Okręgowy rozważał jeszcze dalej idącą koncepcję, wynikającą z faktu, że w postępowaniu klauzulowym sąd nie bada wymagalności zobowiązania dłużnika i możliwe jest to dopiero w postępowaniu rozpoznawczym na skutek wytoczenia powództwa przeciwegzekucyjnego. Stwierdził, że skoro dopiero w tym postępowaniu sąd może rozstrzygnąć spór co do istnienia i wymagalności roszczenia banku, to uzasadnionym jest wniosek, że decydować powinien stan istniejący w chwili zamknięcia rozprawy, a w tej dacie zobowiązania powódki do zapłaty sumy wekslowej było niewątpliwie wymagalne. Uznał, że nie prowadzi do odmiennego wniosku analiza orzeczeń przywołanych w uzasadnieniu pozwu, bowiem wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 29 maja 2013 roku w sprawie o sygn. akt I ACa 499/13 zapadł na tle odmiennego stanu faktycznego i dotyczył sytuacji, w której nie tylko na dzień wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego, ale także na dzień wydania postanowienia o nadaniu klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu nie powstało jeszcze zobowiązanie dłużnika z tytułu poręczenia wekslowego z uwagi na nieuzupełnienie weksla in blanco. Odwołując się z kolei do poglądu wyrażonego w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 8 stycznia 2004 roku, (I CK 21/03), zgodnie z którym jeżeli w momencie wystawienia bankowego tytułu wykonawczego zobowiązanie z poręczenia wekslowego nie jest jeszcze wymagalne, a nie wiąże też

stron umowa poręczenia cywilnego, nie występują przesłanki przewidziane w art. 53 ust. 2 ustawy - Prawo bankowe, uprawniające bank do wystawienia takiego tytułu, Sąd pierwszej instancji stwierdził, że orzeczenie to zostało wydane w sprawie o umorzenie postępowania egzekucyjnego prowadzonego na podstawie bankowego tytułu egzekucyjnego wydanego w okresie obowiązywania art. 53 ustawy z dnia 31 stycznia 1989 r. - Prawo bankowe, który uprawniał bank do prowadzenia egzekucji na podstawie bankowego tytułu egzekucyjnego bez potrzeby nadania mu klauzuli wykonalności, co czyniło zrozumiałym, że Sąd Najwyższy oceniając powyższy tytuł wykonawczy brał pod uwagę stan istniejący w dacie wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego, a nie nadania mu klauzuli wykonalności.

Z powyższych przyczyn Sąd Okręgowy uznał powództwo za zasługujące na uwzględnienie jedynie w zakresie żądania pozbawienia wykonalności wymienionego w pozwie tytułu wykonawczego w części obejmującej odsetki ustawowe liczone od kwoty 1159751,62 złotych za okres od 27 kwietnia 2010 roku do 21 maja 2010 roku, zaś w pozostałym zakresie uznał to powództwo za bezzasadne.

O kosztach procesu Sąd ten orzekł na podstawie art. 100 in fine k.p.c. Uznał, że pozwany Bank uległ w tak nieznacznej części, że powódka powinna mu zwrócić wszystkie poniesione koszty procesu obejmujące kwotę 14417 złotych, na którą składało się wynagrodzenie radcy prawnego w kwocie 14.400 złotych i opłata skarbową od pełnomocnictwa w kwocie 17 złotych.

Apelację od tego wyroku wniosła powódka. Stwierdziła, że zaskarża wyrok w zakresie punktów II i III oraz zarzuca naruszenie prawa procesowego w postaci art. 102 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie i obciążenie powódki kosztami postępowania, pomimo wystąpienia przesłanek do odstąpienia, zgodnie z zasadą słuszności, od obciążenia powódki kosztami procesu w całości. Nadto zarzuciła naruszenie prawa materialnego, wskazując przepisy: art. 840 § 1 pkt 1 k.p.c., poprzez jego niewłaściwe zastosowanie, polegające na przyjęciu, że do zdarzeń, na których oparto wydanie klauzuli natychmiastowej wykonalności w rozumieniu tego przepisu ma zastosowanie stan istniejący w dacie nadania bankowemu tytułowi egzekucyjnemu klauzuli wykonalności, oraz przyjęciu, że decydującym jest też stan istniejący w chwili zamknięcia rozprawy rozpoznawanej na podstawie art. 840 § 1 pkt 1 k.p.c., podczas gdy pojęcie zdarzeń na których oparto wydanie klauzuli wykonalności należy odnosić do stanu istniejącego w chwili wydania bankowego tytułu egzekucyjnego; art. 95 i art. 96 ustawy Prawo bankowe w brzmieniu sprzed dnia 21 maja 2010 roku w zw. z art. 58 k.c. poprzez uznanie, że dokument wystawiony przez pozwaną w dniu 27 kwietnia 2010 roku posiadał cechy bankowego tytułu egzekucyjnego, a nadto poprzez uznanie, że istnieje możliwość po upływie określonego czasu konwalidowania dokumentu w taki sposób, że dać mu przymiot bankowego tytułu egzekucyjnego, podczas gdy przez upływ czasu nie ma takiej możliwości, a czynność pozwanego Banku w dniu 27 kwietnia 2010 roku była nieważna.

Wskazując na powyższe zarzuty powódka wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku w całości i uwzględnienie powództwa w całości oraz zasądzenie zwrotu kosztów procesu za obie instancje, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania. Wartość przedmiotu zaskarżenia została w apelacji określona na 1.135.542 złotych.

W uzasadnieniu apelacji powódka przedstawiła nadto zarzut przedawnienia, który określiła jako podniesiony „w pierwszej kolejności”. Uzasadniając ten zarzut stwierdziła, że zgodnie z art. 70 zdanie pierwsze ustawy Prawo wekslowe roszczenia wekslowe przeciw akceptantowi ulegają przedawnieniu z upływem lat trzech, licząc od dnia płatności wekslu, skoro więc Bank wypełnił weksel określając termin płatności na dzień 21 maja 2010 roku to zobowiązanie powódki jako poręczyciela wekslowego przedawniło się dnia 21 maja 2013 roku, a przy tym nie doszło do przerwania biegu przedawnienia, bowiem postępowanie egzekucyjne przeciwko powódce z powołanego tytułu egzekucyjnego zostało umorzone na skutek wniosku wierzyciela o to umorzenie. Dalej stwierdzono, że zarzut przedawnienia, choć poniesiony po raz pierwszy w apelacji, nie jest spóźniony, bowiem jest zarzutem merytorycznym opartym na stanie faktycznym ustalonym w postępowaniu przed Sądem pierwszej instancji, a w uzasadnieniu wyroku tego Sądu powołano postanowienie Komornika o umorzeniu postępowania egzekucyjnego w stosunku do powódki.

Rozwijając argumentację w zakresie zarzutów naruszenia prawa materialnego skarżąca zakwestionowała wykładnię art. 840 § 1 pkt 1 k.p.c. zaprezentowaną przez Sąd Okręgowy. Stwierdziła, że zarzut niewymagalności zobowiązania

stwierzonego bankowym tytułem egzekucyjnym wystawionym w dniu 27 kwietnia 2010 roku, podniesiony w pozwie, był właśnie zarzutem opartym na treści powołanego przepisu, bowiem powódka zaprzeczyła istnieniu zdarzenia, na którym oparto wydanie klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu.

Skarżąca odwołała się w tej argumentacji również do treści art. 86 ust. 2 Prawa bankowego w brzmieniu obowiązującym do dnia 26 listopada 2015 roku, zgodnie z którym w bankowym tytule egzekucyjnym należało oznaczyć bank, który go wystawił i na rzecz którego miała być prowadzona egzekucja, dłużnika zobowiązanego do zapłaty, wysokość zobowiązania dłużnika wraz z odsetkami i terminami płatności, datę wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego, jak również oznaczenie czynności, z której wynikają dochodzone roszczenia, oraz wzmiankę o wymagalności dochodzonego roszczenia. Biorąc pod uwagę treść bankowego tytułu egzekucyjnego wystawionego przez pozwanego Bank w dniu 27 kwietnia 2010 roku, nieprawdziwe było oświadczenie o wymagalności roszczenia w nim wymienionego wobec powódki, a co za tym idzie czynność prawna Banku była nieważna, toteż nie można było nadać wadliwie wystawionemu tytułowi egzekucyjnemu klauzuli wykonalności. Bankowy tytuł egzekucyjny wobec powódki został wystawiony wadliwie, przedwcześnie i bezprawnie, toteż po nadaniu mu klauzuli wykonalności Sąd powinien pozbawić go w całości wykonalności.

W sprawie zarzutu naruszenia art. 102 k.p.c. powódka podniosła, że znajduje się obecnie w wyjątkowo trudnej sytuacji majątkowej, o czym świadczą okoliczności wskazane na poparcie jej wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych, a także samo postanowienie Sądu Okręgowego o tym zwolnieniu. Nadto, jej zdaniem niniejsza sprawa ma charakter precedensowy, a powódka wnosząc pozew działała w dobrej wierze i poczuciu trafności przedstawianej argumentacji.

W odpowiedzi na apelację pozwanego Bank wniósł o jej odrzucenie, a w razie nieuwzględnienia tego żądania, o oddalenie apelacji oraz zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego kosztów procesu w postępowaniu apelacyjnym. Wniósł też o dopuszczenie dowodów z dokumentów wskazujących na okoliczności złożenia wniosku przez pozwanego o umorzenie postępowania egzekucyjnego przeciwko powódce oraz na nieprawomocność postanowienia o umorzeniu egzekucji.

Uzasadniając wniosek o odrzucenie apelacji pozwanego podniósł, że apelacja zastała wniesiona po upływie terminu ustawowego, na co wskazuje data wpływu do sądu. Pozwany przyznał, że nie wie, czy apelacja została nadana na pocztę, czy złożona bezpośrednio w sądzie.

W sprawie zarzutu przedawnienia roszczenia z bankowego tytułu egzekucyjnego przeciwko powódce z dnia 27 kwietnia 2010 roku pozwanego podniósł, że zarzut ten jest spóźniony w świetle art. 843 § 3 k.p.c., jako przepisu szczególnego, wprowadzającego zasadę prekluzji zarzutów w postępowaniu wywołanym wniesieniem powództwa opozycyjnego. wobec ogólnych zasad postępowania procesowego.

Niezależnie od tego pozwanego podniósł, że zarzut przedawnienia jest nieuzasadniony, bowiem nastąpiło przerwanie biegu przedawnienia poprzez złożenie przez pozwanego wniosku egzekucyjnego, co sama powódka przyznała powołując zawiadomienie z dnia 12.09.2012 roku o wszczęciu egzekucji. Nadto postanowienie z dnia 24 lutego 2016 roku o umorzeniu egzekucji zostało przez powódkę zaskarżone i jest nieprawomocne.

Odnosząc się do zarzutu naruszenia art. 840 § 1 pkt 1 k.p.c. pozwanego podniósł, że powódka nie przedstawiła argumentów świadczących o tym, że wykładnia tego przepisu dokonana przez Sąd I instancji jest nieprawidłowa. Zdaniem pozwanego nieuzasadnione jest twierdzenie, że czynność prawna banku, polegająca na wydaniu bankowego tytułu egzekucyjnego przeciwko powódce w dniu 27 kwietnia 2010 roku była nieważna. Uznał, że Sąd Okręgowy słusznie ustalił, że bankowy tytuł egzekucyjny spełniał wszystkie wymogi określone w art. 96-98 Prawa bankowego w zakresie wystawiania takich dokumentów.

Pozwany nie zgodził się z zarzutem niedostrzeżenia przez Sąd I instancji „szczególnie uzasadnionego wypadku” po stronie powódki, uzasadniającego nieobciążanie jej kosztami procesu. Zdaniem pozwanego powódka musiała liczyć się z koniecznością poniesienia kosztów, a pozwanego poniosł koszty związane z zastępstwem przez radcę prawnego, jako wynagrodzeniem i stawieniem się na rozprawie.

Podczas rozprawy apelacyjnej w dniu 21 lipca 2016 roku pełnomocnik powódki wskazał, że wyrok zaskarżony jest do tej wartości, która wskazana została w apelacji. Przyznał też, że postanowienie Komornika o umorzeniu egzekucji prowadzonej z wniosku pozwanego przeciwko powódce na podstawie kwestionowanego przez powódkę bankowego tytułu egzekucyjnego, nie jest prawomocne.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

W niniejszej sprawie nie zachodziła nieważność postępowania, którą sąd odwoławczy musiałby brać pod uwagę z urzędu (art. 378 § 1 k.p.c. – in fine), toteż kontrola instancyjna przeprowadzona w granicach apelacji, wobec braku zarzutów naruszenia przepisów postępowania w zakresie rozstrzygnięcia co do istoty, ogranicza się do rozważenia zarzutów naruszenia prawa materialnego, nawet niepowołanych w apelacji, co biorąc pod uwagę nakaz rozpoznania sprawy, a nie tylko kontroli zaskarżonego wyroku (art. 378 § 1 in principio), oznaczać musi samodzielne dokonanie jurydycznej oceny dochodzonego żądania oraz skonfrontowania jej z zaskarżonym orzeczeniem oraz stojącymi za nim motywami (por. uchwała składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2008 roku, III CZP 49/07, OSNC 2008, nr 6, poz. 55; uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 27 marca 2008 roku, II CSK 477/07).

Dodatkowo należy zauważyć, że stan faktyczny niniejszej sprawy nie był pomiędzy stronami sporny, nie zostały też zakwestionowane ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd pierwszej instancji. Jednocześnie nie budzi wątpliwości, że w niniejszej sprawie występuje zagadnienie oceny prawnej żądania powódki przede wszystkim w kontekście art. 840 § 1 pkt 1 k.p.c. oraz przepisów odnoszących się do „zdarzenia” w rozumieniu tego przepisu. Zarzuty powołujące się na ta podstawę zostały przedstawione w pozwie i były przedmiotem rozważań prawnych w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku.

W apelacji podniesiony został również zarzut przedawnienia roszczenia zobowiązania powódki stwierdzonego kwestionowanym tytułem, przy czym zarzut ten nie był podnoszony w postępowaniu pierwszoinstancyjnym. Wprawdzie jest to zarzut zakładający istnienie zdarzenia, na którym oparto wydanie klauzuli wykonalności, jednak został w apelacji wskazany jako podniesiony w pierwszej kolejności, a więc poza wszystkim niweczący możliwość prowadzenia egzekucji z wymienionego w pozwie tytułu wykonawczego, stąd wyjaśnienie podstawy prawnej w zakresie odnoszącym się do podstawy powództwa określonej w art. 840 § 1 pkt 1 k.p.c., zostanie poprzedzone rozważaniami dotyczącymi tego zarzutu.

W sprawie z powództwa o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego zarzut przedawnienia roszczenia wynikającego z tego tytułu należy sytuować wśród podstaw powołujących zdarzenia, wskutek których zobowiązanie wygasło, a więc określonych w art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. W związku z powyższym dopuszczalność podniesienia tego zarzutu dopiero w apelacji musi być oceniana nie tylko w kontekście ogólnej regulacji o prekluzji twierdzeń i dowodów, lecz również przy uwzględnieniu szczególnej regulacji zawartej w art. 843 § 2 k.p.c. Wynikające z powołanego przepisu wymaganie przytoczenia przez powoda już w pozwie wszystkich zarzutów, jakie w tym czasie mógł zgłosić, odnosi się do tych zarzutów, które stanowią podstawę powództwa przeciwegzekucyjnego.

Zgłaszając omawiany zarzut powódka powołała się na umorzenie postępowania egzekucyjnego dokonane na skutek złożonego w tym celu wniosku pozwanego banku postanowieniem Komornika z dnia 24 lutego 2016 roku, a więc zapadłym już po wniesieniu pozwu, jednak przed wydaniem wyroku w niniejszej sprawie przez Sąd pierwszej instancji. Tym samym, odnosząc powyższą sytuację do ogólnej regulacji w sprawie prekluzji twierdzeń, zarzutów i dowodów zgłoszonych przez strony (art. 207 § 6, art. 217 § 2 k.p.c.), należy uznać, że powódka chcąc skorzystać z zarzutu przedawnienia zobowiązania wynikającego z podważanego w niniejszej sprawie tytułu wykonawczego miała obowiązek podnieść ten zarzut jeszcze przed wydaniem tego wyroku, najpóźniej zaś na rozprawie w dniu 4 marca 2016 roku. Spóźniony jest zatem przedstawiony dopiero w apelacji zarzut przedawnienia zobowiązania wynikającego z tytułu wykonawczego w sprawie o pozbawienie wykonalności tego tytułu, skoro powódka mogła ten zarzut podnieść przed Sądem pierwszej instancji.

Niezależnie od powyższego, nie było podstaw do przyjęcia, że do podnoszonego przez skarżącą przedawnienia doszło. Wprawdzie skarżąca ma rację, że umorzenie postępowania egzekucyjnego na skutek cofnięcia przez wierzyciela wniosku o wszczęcie egzekucji niweczy przewidziany w art. 123 § 1 pkt 1 k.c. skutek przerwania biegu przedawnienia zobowiązania, którego dotyczyła egzekucja, jednakże postanowienie, na które powódka się powołała nie jest prawomocne, toteż nie można jeszcze mówić o zniweczeniu skutku przerwania biegu przedawnienia.

Przechodząc do rozważań odnoszących się do podstawy powództwa o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub w części albo ograniczenia (powództwa egzekucyjnego o charakterze opozycyjnym) określonej w art. 840 § 1 pkt 1 k.p.c. należy wstępnie zauważyć, że wskazana w tym przepisie możliwość zaprzeczenia zdarzeniom, na których oparto nadanie klauzuli wykonalności, polegać ma, gdy tytuł wykonawczy obejmuje tytuł egzekucyjny niebędący orzeczeniem sądu, przede wszystkim na zakwestionowaniu istnienia obowiązku stwierdzonego tym tytułem, albo zakwestionowaniu przejścia obowiązku mimo istnienia formalnego dokumentu stwierdzającego to przejście.

W niniejszej sprawie jest oczywiste, że chodzi o pierwszą z wymienionych podstaw. Powódka zaprzeczyła istnieniu obowiązku stwierdzonego tytułem egzekucyjnym w postaci bankowego tytułu egzekucyjnego pochodzącego od pozwanego banku podnosząc, że w chwili wystawiania tego tytułu określone nim zobowiązanie nie było jeszcze wymagalne.

W kontekście rozważań przedstawionych przez Sąd Okręgowy w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, a także stanowisk stron w toku rozprawy, nie ma wątpliwości, że zobowiązanie określone w bankowym tytule egzekucyjnym pozwanego Banku (wówczas (...) Bank S.A.) z dnia 27 kwietnia 2010 roku, nie było w tym dniu wymagalne. Jednocześnie tytuł ten zawierał oświadczenie Banku o wymagalności zobowiązania powódki w dniu jego wystawienia (k. 7 verte), co – jak zauważył Sąd pierwszej instancji – nie było zgodne z rzeczywistym stanem prawnym.

Sąd Okręgowy słusznie stwierdził, że powódka nie mogła - wbrew stanowisku pozwanego – skutecznie podnieść zarzutu niewymagalności zobowiązania określonego w bankowym tytule egzekucyjnym z dnia 27 kwietnia 2010 roku i w tym celu wnieść zażalenie na postanowienie o nadaniu temu tytułowi klauzuli wykonalności. Postępowanie klauzulowe ma na celu sprawdzenie jedynie formalnych przesłanek nadania klauzuli wykonalności, a więc sąd klauzulowy nie bada, czy roszczenie stwierdzone tytułem egzekucyjnym istnieje, czy jest wymagalne oraz czy zostało określone we właściwej wysokości. Trafnie też Sąd Okręgowy przyjął, że zarzut nieistnienia lub braku wymagalności zobowiązania dłużnika stwierdzonego w bankowym tytule egzekucyjnym, gdy została już nadana klauzula wykonalności, mógł być badany jedynie w procesie zainicjowanym powództwem egzekucyjnym.

Sąd Apelacyjny nie podziela natomiast poglądu Sądu pierwszej instancji, że w sprawie wymagalności zobowiązania wskazanego w bankowym tytule egzekucyjnym istotny jest z punktu widzenia treści art. 840 § 1 pkt 1 k.p.c. stan istniejący w chwili wydania postanowienia o nadaniu temu tytułowi klauzuli wykonalności, a nawet stan istniejący w chwili wydawania wyroku z powództwa o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego obejmującego bankowy tytuł egzekucyjny.

Z treści art. 840 § 1 pkt 1 wynika podstawa polegająca na kwestionowaniu obowiązku stwierdzonego tytułem egzekucyjnym a nie tytułem wykonawczym. Sformułowanie „przeczy zdarzeniom, na których oparto wydanie klauzuli wykonalności” powinno być rozumiane jako odnoszące się do samego tytułu egzekucyjnego, a więc wszystkich jego elementów formalnych i merytorycznych, w tym treści określających zobowiązanie w dacie wydania tego tytułu.

Klauzula wykonalności nie zmienia treści tytułu egzekucyjnego, toteż nie można uznać, że na skutek nadania klauzuli wykonalności bankowy tytuł egzekucyjny dotknięty brakami co do jego zupełności, albo zawierający nieprawdziwe dane co do tych elementów, których zamieszczenie w tym tytule jest obowiązkowe, zostaje uzupełniony w zakresie tych braków czy nieprawdziwości.

Zgodnie z obowiązującą w czasie wystawiania bankowego tytułu egzekucyjnego z dnia 27 kwietnia 2010 roku przeciwko powódce regulacją art. 96 ust. 2 ustawy – Prawo bankowe, koniecznym elementem treści bankowego tytułu

wykonalności jest wzmianka o wykonalności dochodzonego roszczenia. Tym samym bank wystawiający bankowy tytuł egzekucyjny składa oświadczenie o wykonalności całej należności zaś wymagalność ta musi mieć miejsce najpóźniej w chwili wystawienia tego tytułu (tak, Z. Ofiarski, Prawo bankowe. Komentarz, LEX 2013, s. 610-611).

Możliwość wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego przewidziana w art. 96 ust. 1 ustawy Prawo bankowe, w brzmieniu obowiązującym w czasie wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego przeciwko powódce, stanowiła przywilej polegający na tym, że to nie bank musiał występować do sądu o stwierdzenie jego wierzytelności, lecz dłużnik, wobec którego bankowy tytuł egzekucyjny został wystawiony, musiał uruchomić środki obrony w postaci wniesienia powództwa, i to dopiero po wszczęciu przeciwko niemu postępowania egzekucyjnego, zatem jego pozycja z punktu widzenia procesowego stawała się mniej korzystna niż w sytuacji typowej (zob. uzasadnienie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 14 kwietnia 2015 roku, P 45/12, OTK-A 2015, nr 4, poz. 46).

Nadużycie tego przywileju nie może korzystać z ochrony. Nie ma też podstaw do przyjęcia, że po wydaniu bankowego tytułu egzekucyjnego niespełniającego wymogów formalnych (brak któregośkolwiek z elementów wymienionych w art. 96 ust. 2 ustawy Prawo bankowe w brzmieniu obowiązującym do dnia 26 listopada 2015 roku) lub merytorycznych (nieistnienie lub brak wymagalności należności oznaczonej w tym tytule), możliwa jest konwalidacja tego tytułu, czy to na skutek nadania klauzuli wykonalności, czy też w sytuacji, gdy zobowiązanie oznaczone w treści bankowego tytułu egzekucyjnego stało się wymagalne w chwili wydawania wyroku po rozpoznaniu powództwa dłużnika o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego obejmującego dotknięty wadami bankowy tytuł egzekucyjny.

Powyższe oznacza, że dłużnik, który wytoczył przeciwko bankowi powództwo przeciwegzekucyjne oparte o podstawę określoną w art. 840 § 1 pkt 1 k.p.c., może podnieść wszelkie zarzuty dotyczące wierzytelności banku objętej bankowym tytułem egzekucyjnym, powstałe zarówno przed jak i po wystawieniu tego tytułu, przed nadaniem klauzuli i po jej nadaniu. W grę może więc wchodzić zarzut nienastąpienia wymagalności roszczenia, mimo umieszczenia w bankowym tytule egzekucyjnym oświadczenia banku innej treści (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 listopada 2003 roku, III CZP 78/03, Prok. i Pr.-wkł. 2004, nr 6, s. 36).

Taki właśnie zarzut podniosła powódka. Nie ma przy tym wątpliwości, że bankowy tytuł egzekucyjny, którym posługuje się pozwany Bank, wydany przeciwko powódce w dniu 27 kwietnia 2010 roku, dotyczył zobowiązania, które nie było jeszcze w tym czasie wymagalne w jakiegokolwiek części, a więc zamieszczona w tym tytule wzmianka o wymagalności była sprzeczna z rzeczywistym stanem prawnym. Bankowy tytuł egzekucyjny, w którym należność nie jest prawidłowo oznaczona, a oznaczenie to dotyczy też istnienia wymagalności najpóźniej w dniu wystawiania tego tytułu, nie nadaje się do egzekucji (por. uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z dnia 7 lipca 2000 roku, III CZP 27/00, OSNC 2001, nr 1, poz. 3). Wadliwość bankowego tytułu egzekucyjnego zakwestionowanego przez powódkę dotyczyła całości określonej w nim należności.

Tym samym apelacja okazała się w tym zakresie zasadna. Zachodziła podstawa do pozbawienia wykonalności wskazanego w pozwie tytułu wykonawczego ponad zakres orzeczony w punkcie I zaskarżonego wyroku, a tym samym do zmiany tego wyroku na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. w punktach II i III. Orzekając o tej zmianie należało uwzględnić, że wartość przedmiotu zaskarżenia została w apelacji określona na kwotę 1.135.542 złotych, zaś pełnomocnik powódki oświadczył podczas rozprawy apelacyjnej, że wyrok Sądu pierwszej instancji zaskarżony został do tej wysokości. Z tego względu pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego w postaci bankowego tytułu egzekucyjnego numer (...) wystawionego dnia 27 kwietnia 2010 roku przez (...) Bank spółkę akcyjną w W., zaopatrzonego w klauzulę wykonalności postanowieniem Sądu Rejonowego w Stargardzie Szczecińskim z dnia 14 września 2010 roku w sprawie o sygnaturze akt I Co 5187/10, obejmowało kwotę 1.135.542 złotych z odsetkami ustawowymi od dnia 22 maja 2010 roku, a więc od następnego dnia po dacie, do której pozbawienie tego tytułu wykonalności w zakresie odsetek od kwoty wyższej niż wskazana wyżej, bo 1.159.751,62 złotych, zostało orzeczone w punkcie I zaskarżonego wyroku.

Mając na uwadze, że powódka, mimo wskazania wartości zaskarżenia w wymienionej wyżej wysokości, oświadczyła w treści apelacji, że zaskarża wyrok co do całości oddalenia powództwa przez Sąd pierwszej instancji, wniosła też w apelacji o zmianę zaskarżonego wyroku z punktach II i III poprzez uwzględnienie powództwa w całości, a więc nie

wzięła pod uwagę tego, że doszło już, co sama przyznała, do wyegzekwowania kwoty ponad określoną w punkcie I zaskarżonego wyroku, stąd należało oddalić powództwo w pozostałej części. W takim samym zakresie należało też oddalić apelację.

Przechodząc do kosztów procesu należy najpierw zauważyć, że podniesiony w apelacji zarzut naruszenia art. 102 k.p.c. poprzez nieuwzględnienie zasady słuszności i zaniechanie odstąpienia od obciążenia powódki kosztami procesu stał się bezprzedmiotowy w sytuacji uwzględnienia apelacji w znacznej części co do istoty sprawy.

Orzekając zatem o kosztach procesu za obie instancje należało kierować się zasadą odpowiedzialności za wynik sprawy (art. 98 § 1 k.p.c.). Powódka wygrała proces w obu instancjach w wymiarze 87,35%. Mając na uwadze treść art. 100 k.p.c. Sąd Apelacyjny przyjął, że powódka uległa tylko co do nieznacznej części swego żądania, dlatego obciążył pozwanego całością kosztów obejmujących wynagrodzenie radcowskie za obie instancje – za pierwszą na podstawie § 2 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych, za drugą na podstawie § 10 ust. 1 pkt 2 w zw. z § 2 pkt 7 powołanego rozporządzenia.

Powódka była zwolniona od kosztów sądowych toteż na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych należało obciążyć pozwanego kosztami sądowymi, których powódka nie miała obowiązku uiścić, przy czym odnosząc wysokość tych opłat, w zakresie ich podstawy jako opłat stosunkowych od pozwu i od apelacji, do oznaczonego kwotowo zakresu pozbawienia wykonalności wskazanego w wyroku tytułu wykonawczego.

SSA Wiesława Kaźmierska SSA Danuta Jezierska SSO (del.) Leon Miroszewski